

El Reis

Foguerada Sant Antoni

Carnestoltes

Tot Sants

Sant Josep

Els quintos

Rondalla

Bous

Rams

Esclaves

Pasqua

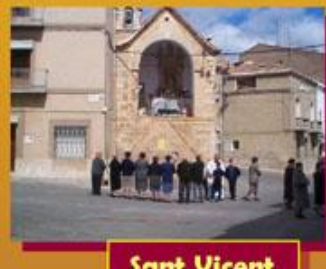
Ball Pla

Romeria Avellà

La batuda

Sant Vicent

La serp

L'esquilada

El bureo

Fer el pa

La publicata

El Costumari catinenc

Sant Antoni

<http://www.catimenu.com/costumari.htm>

EL COSTUMARI CATINENC- ÍNDEX

- Gener:
- Cap d'Any (1 gener)
  - Reis (6 gener)
  - Sant Antoni (17 gener)
  - Les tretzenades
- Febrer:
- La Candelera (2 feb)
  - Sant Blai (3 feb)
  - Santa Àgueda (5 feb)
  - Dijous Llarder
  - Dimecres de cendra
  - Carnestoltes
  - La quaresma
- Març:
- Sant Josep (19 mar)
  - La Setmana Santa (Dijous sant, divendres sant, dissabte sant)
  - La Pasqua de Resurrecció
  - Dilluns de pasqua (Romeria a l'Avellà)
  - Sant Vicent
  - Romeria a la Verge de Vallivana
- Abril:
- Sant Pere Màrtir (29)
- Maig:
- Romeria a Sant Pere de Castellfort
  - Santa Creu (3 mai)
  - L'Ascensió
  - La primera comunió
  - La Pasqua Granada
  - El Corpus
  - Sant Isidre (15 mai)
- Juny:
- Sant Lluís Gonçaga
  - Sant Joan
  - El Cor de Jesús
- Juliol:
- Festes de la Joventut
  - Santa Anna (26 jul)
- Agost:
- Festes majors
  - Bous de vila
  - Bous de plaça
  - La subhasta
  - Dia de l'Assumpció (15 ago)
  - Dia de Sant Roc (16
- Sant Cristòfol (17 ag)
  - El Rosari de l'Aurora
- Setembre:
- Dia de la Mare de Déu de l'Avellà (8 se)
  - Volta Muntanya de Catí
  - Novena a la Mare de Déu de l'Avellà
  - Sant Miquel (29 set)
- Octubre :
- Mes del Rosari
  - Diada autonòmica (9)
  - El Pilar (12 oct)
  - La Verge del Roser
  - Santa Teresa (15 oct)
- Novembre :
- Tot Sants (1 nov)
  - Dia de les Ànimes (2)
  - La Solta del Bosc
  - Sant Martí (11 nov)
  - Santa Cecília (22 nov)
  - Santa Caterina (25 n)
  - Sant Acaci (27 nov)
- Desembre :
- Santa Bàrbara (4 des)
  - Sant Nicolau (6 des)
  - La Puríssima (8 des)
  - Nadal (25 des)
  - L'alguinaldo
  - Les tretzenades
- Altres :
- L'esquellada
  - L'esquilada
  - El Bureo
  - La volta dels quintos
  - Tocs de campanes
  - La Serp
  - Menjars de germanor
  - Baixada de la Verge al poble
  - La rondalla de Catí
  - Cultiu ametllers
  - Cultiu oliveres
  - Els peraires
  - La visita del bisbe
  - El pa beneït
  - El treball al camp
  - La barrejada del llop
  - El Setenari dels Dolors
  - Les albadès
  - La matança
  - La sega i la batuda
  - La verema
  - El somatent
- El mustaçaf
  - La missa de la Rosa
  - La lluna
  - Difunts i soterraments
  - Rosari de difunts
  - Els molins fariners
  - Els altars i capelles de l'església
  - Els masos de Catí
  - Com fer el pa
  - Com fer el formatge
  - La solispassa
  - Trescolar
  - Les barjoles
  - El baptisme
  - La primera comunió
  - La confirmació
  - Els casaments
  - Les pilotes de carnestoltes
  - Les pilotes de Nadal
  - L'oferta
  - Els dolçainers
  - Els campaners
  - Els torroners
  - Les capelletes

NOTA:

Aquest costumari de Catí correspon al primer quadrimestre de l'any (mesos de gener, febrer, març i abril).

Estic preparant el costumari del segon i tercer quadrimestres.

També el que correspon a costums generals de l'any (matança, bureo, sega, verema, ...etc) (Veure índex)

El costumari complet de l'any es pot descarregar des de:

<http://www.catimenu.com/costumari.htm>

Per Joaquim Carbó Miralles, cronista oficial de la vila de Catí

EL COSTUMARI CATINENC (2)

Maig- Juny- Juliol- Agost

*Per Joaquim Carbó Miralles,
cronista oficial de la vila de Catí*

ROMERIA DE CATÍ A SANT PERE DE CASTELFORT

(PRIMER DIUMENGE DE MAIG I DISSABTE ANTERIOR)

Aquesta Romeria data al menys de l'any 1321. Els catinencs pugen anualment a l'ermita de Sant Pere de Castelfort en romeria per a demanar gràcia, salut, pau i pluja al sant.

En la web següent trobareu un extens reportatge sobre la romeria
<http://www.catimenu.com/santpere.htm>

SANT PERE 2009

https://photos.google.com/share/AF1QipNFtSfFjhaDx6p5dtGNZQRe4y-7gKpiEOxtZsYpYHmRNWRULRjwRfg4ku0do5sR_Q?key=Q3pQd3ZzMk9XMjRpNDJKTEFDVHVNQno2dUh6UzVn

Cada any, coincidint amb el dissabte i primer diumenge del mes de maig (abans de l'any 1980 eren el 30 d'abril i l'1 de maig), els veïns de Catí realitzen un romiatge a l'ermita de Sant Pere de Castelfort. Es tracta d'una processó molt arrelada que es ve fent des de temps immemorial, ja documentada en 1321, fa uns 700 anys, en el testament del catinenc Arnau Segarra.

Els objectius que els primers catinenses desitjaven aconseguir amb la romeria ens ho indiquen

els antics cants religiosos escrits en llatí: "salutem", "pacem", "gratiam" i "pluviam". Antigament eren només una dotzena els homes que en nom de tot el poble la complien. Es té notícia que no participaven en ella les dones. Quan se'ls va permetre, havien d'oferir una lliura, de cera com almoïna i, tot i així, havien de seguir la processó a considerable distància.

Avui, joves i ancians, de totes les edats i sexes prenen part en la romeria a Sant Pere de Castelfort que, durant dues jornades, discorre per històrics camins i rendeix visita a les ermites de la Mare de Déu de la Misericòrdia, a l'Avellà (Catí), Santa Llúcia, a Salvassòria (Morella), Església de la Immaculada Concepció, a La Llàcua (Morella), ermites de Sant Pere i Mare de Déu de la Font, a Castelfort i església de l'Assumpció de la Mare de Déu en Ares.

Cal destacar que els pelegrins que a ella concorren ho fan vestits amb la capa típica, mentre que cobreixen els seus caps amb la barretina. En tornar a Catí, en la processó de la nit de diumenge, els quatre homes més ancians dels qui hagin participat en la romeria tindran dret a portar la peanya del Sant que ha viatjat amb ells a llocs d'una cavalcadura. Però no us penseu que es tracta d'una romeria de gent gran. Els joves de Catí tenen tant afecció al romiatge com els seus majors. També modernament prenen part molts excursionistes i curiosos que arriben a Catí no només per l'impressionant aspecte i els cànctics antics dels romers, sinó també perquè el que passa a la romeria té la virtut de transportar-los a uns temps pretèrits als que els veïns de Catí segueixen sent fidels. És molt emotiva la "desperta" que té lloc a la població a això de les cinc del matí, on els mossos acompanyats per la banda de música, recorren els carrers de Catí animant i convidant a tothom a disposar per a la romeria. Si no us és possible seguir els romeus a peu o a cavall, o bé no disposeu de les dues jornades que fan falta per complir completament, podeu reunir-vos amb els romeus en els llocs on és possible arribar amb els vostres vehicles.

Cap a les vuit del matí els romers, que durant les dues jornades seguiran amb força exactitud l'horari solar en la seva marxa i en els alts es congreguen a toc de campana a l'església parroquial, abillats amb llarga capa de drap negre i barretina, d'on sortiran amb la Creu, la Bandera i la imatge de Sant Pere, a la que per la seva mida denominen afectuosament "Sant Peret". Una imatge policromada que recentment ha estat restaurada i replicada per la Diputació Provincial de Castelló. Disposats en processó es dirigiran fins al Prigó on als seus familiars els han preparat les cavalcades. Una hora més tard estaran en l'Avellà on senten missa i dinen abans de baixar en direcció a les Covetes, lloc on s'uneixen al romiatge molts vehicles arribats pel camí que porta a la ramaderia de bous braus.

El romiatge puja entre un bell paisatge d'alzinars pel camí que porta a Salvassòria i La Llècia. Quan a la parròquia de La Llècia havia sacerdot, aquest sortia a rebre al romiatge amb Creu alçada. En anys posteriors era el mestre qui sortia al capdavant dels seus alumnes.

Pujant la Costa de la Llècia

S'hi quedaran fins les tres de la vesprada en què es surten en direcció a la Pinella. Entre pinedes avança la processó cap a l'Hostal de la Roja

Cap a les 16'30 hores hauran creuat la pista asfaltada que uneix Morella amb la carretera que porta d'Ares a Vilafranca i faran un petit recés abans d'abordar la costeruda Costa de Sant Pere. Contrasta la pacífica solitud en què transcorren els últims trams de la romeria amb la gran expectació i enorme gentada que espera l'arribada dels romeus al costat de l'ermita de Sant Pere cap a les set de la vesprada. S'entra a la petita ermita on s'entona l'O Vere Deus, el Regina Caeli i els goigs al Sant. Fumejants, a l'esplanada de l'ermita, les calderes que han servit per

condimentar els "fesols i arròs" esperen que s'acabe la visita al Sant. Després, romers i públic, tothom, en els plats de fang del romiatge tindran ocasió de reposar forces i gaudir assaborint l'antiquíssim plat que ens retrotrau als temps de la reconquesta.

Arribada a Sant Pere

Estem molt a prop del Peiró Blasco, el peiró on és fama que Blasco d'Alagó, conqueridor de Morella, en jornada de neu en què caminava perdut, va clavar l'espasa a terra i va prometre dotar l'ermita amb una enorme campana que pogués ser escoltada des de la costa. Alguns dels romeus majors passaran la nit a l'hostatgeria del ermitori. Per als joves és nit de festa a Castellfort.

Si us és possible, no us perdeu la "despertá" a Sant Pere, el matí de diumenge, a les vuit del matí, poc abans d'emprendre el descens, per carretera, cap a l'ermita de la Mare de Déu de la Font, que dista una hora de camí. Solemne entrada i retrobament amb gran quantitat de públic que a l'ermitori i voltants espera als romers. A la Sala de les Pintures es distribueix la "llançadora amb xocolata" i el formatge i se celebra missa cantada. Es procedeix a escollir els cantadors i els portadors de la creu i la bandera per a la propera romeria i després del dinar de migdia es torna a mamprendre el camí en direcció a Ares, seguint primer la carretera i després per la històrica canyada reial que porta al Coll d'Ares, lloc on es reparen les assedegades goles amb aigua de l'Avellà i aiguardent.

Es visita l'església d'Ares i s'entona un respons abans d'emprendre el camí de "Els Regatxols" que els portarà de tornada a casa, en direcció al Mas d'Estaca, on té lloc la "berenadeta".

Per la Costa del Moltó s'inicia el descens fins al Planet Verd i després per la carretera continua la

processó cap a Catí. La imatge de Sant Pere que ha viatjat durant dos dies en una "Xalma" és dipositada a l'última casa del poble, cap a la posta de sol. D'aquesta sortirà a la nit "La processó de les torxes" que tornarà la venerada imatge del sant fins a l'església.

Arribada a Catí

Els joves s'emplacen per tornar l'any vinent. Els majors asseguren que no tornaran a fer el recorregut. El cansament és gran. Però l'any que ve, quan arribe el dissabte anterior al primer diumenge de maig, estaran tots contents de retrobar-se a la romeria de Sant Pere de Castellfort. Darrerament l'organització del romiatge ha sofert grans canvis. Antigament s'ocupaven quatre clavaris (dos eren del poble, un de la Font de Catí i un altre de la Vall de Cirers). L'any 1973 va ser l'últim any de clavaris fent-se càrrec de l'organització una comissió de "perets" encapçalada per Sacaries Segura i d'altres. El 30 de setembre de 1996 es va crear l'Associació Cultural de la Rogativa de Sant Pere que és actualment la responsable d'organitzar la Rogativa.

ASCENSIÓ- DIA DE LES COMUNIONS- CORPUS

Des de la Pasqua de Resurrecció fins a la **PASQUA GRANADA** entrem en un període de 50

dies en el que tenen lloc les principals romeries de l'any.

El dia de **l'ASCENSIÓ** i el **CORPUS** abans eren unes de les festes més importants de l'any. Ja ho deia el refraner: "Tres jueves hay en el año que relucen más que el Sol: Corpus Christi, Jueves Santo y el día de la Ascensión". En l'actualitat cap dels tres dijous és festiu i les festes de l'Ascensió i del Corpus s'han passat als diumenges anteriors o següents a les festes. Antigament el dijous de l'Ascensió era el dia en que els xiquets prenen **LA PRIMERA COMUNIÓ**. Actualment en Catí la prenen el diumenge d'abans o de després de l'antic dijous de l'Ascensió o en la Pasqua Granada.

CORPUS 2009

https://photos.google.com/share/AF1QipMs-nTm8Qg8RKQqWHYii-gDANPDIOrBy-4EtILYHAak_11G2inXNbibHJ561e0Inw?key=aklhWmxGU005SC1QVUJZRm9rQmQxY0RVdjU1cDdn

COMUNIONS 2009

https://photos.google.com/share/AF1QipPWbwuyWVYBpbgxmWFFzMzUsV4Kx3kKp_4P9A3WkeNHUvI4ApZHZWXKwz1Og6Keg?key=SU4xN3FUNzdLbzY5Y0ffUHY2LVIDSGR4T0diV3I3

Web 1ª Comunió <http://www.catimenu.com/comunio.htm>

LA PRIMERA COMUNIÓ:

Antigament celebraven la primera comunió als set anys d'edat. Actualment la majoria de xiquets la prenen quan fan tercer curs de primària (és a dir als vuit anys). Durant uns mesos els xiquets estudiaven la doctrina amb les explicacions del senyor rector. El dia de la primera comunió anaven tots ben mudats a rebre per primera vegada a Jesús sacramentat. Després de la missa tots anaven per les cases visitant els seus parents, veïns i amics per a besar-los la mà i recollir

algunes perretes entregant-los a canvi una estampeta commemorativa de la seua primera comunió en la que figurava la data, el nom, una icona religiosa i una poesia del tipus següent: "Hoy del ángel que me guía la dulce luz percibí que al despertar me decia "Hoy es preciado día más bonito para ti". La veritat és que la majoria recordem este dia com inoblidable en les nostres vides. Després de la cerimònia religiosa anava el dinar, que a l'igual que en els casament, ha evolucionat de menys a més. Al principi tant sols la celebració afectava als familiars més íntims. Tenia lloc en casa. Actualment afecta a més nombre de persones i té lloc en un bar o restaurant del poble.

La festa dels xiquets de la primera Comunió es prolonga fins al final del mes de juny acudint vestits a les processons que tenen lloc al poble de l'Ascensió, del Corpus i del Cor de Jesús. La Pasqua Granada o de Pentecostès celebra la vinguda de l'esperit sant sobre els apòstols. Antigament eren festa el diumenge, dilluns i dimarts. En l'actualitat tant sols és festiu en Catí el diumenge, encara que són festius a Benassal (Sant Cristòfol), Albocàsser (Sant pau), Vilafranca i Morella, que baixa en romeria a Vallivana a la que s'afegeixen alguns catinencs.

El dia del Corpus, celebrat avui en diumenge, catorze dies després de les comunions, era abans una de les festes més lluides. Organitzava la celebració del Corpus la Confraria del Sagrament on es portava el Santíssim davall de palis pels carrers del poble. Actualment en la processó de la vesprada participen totes les confraries del poble, els xiquets que recentment han pres la primera comunió i la banda de música local. Es trau el palis i s'alcen uns xicotets monuments per alçar a Déu a la Font i al carrer Sant Roc mentre els xiquets de la comunió llancen al Santíssim pètals de flors i confetti.

La Festa del Corpus en Catí (Mossèn Joan Puig) :

Processó del Corpus 2008

La festa del Corpus com en els altres pobles es celebrava en Catí des de ben antic. Consta ja esta festivitat de l'any 1376 i la processó del 1380. En este dia es repartia l'almoina en blat de Bernat Solà en 1381. Es portava al Santíssim davall de palis tal com consta en 1413. S'encenia un ciri a l'alçar a Déu i l'any 1455 era el Consell o Jurat l'encarregat d'agranar i netejar la plaça per on eixia la processó pagant per lo qual 8 diners. Recordem el costum d'abans dels xiquets que el dia del Corpus feien sonar el rossinyol, un tipus de pardal fet de fang al qual posaven aigua que alternaven amb els cants litúrgics. La confraria antiga i les modernes majoralies i les almoines són proves clares de la solemnitat amb que es celebrava en Catí l'antiga festa del Corpus

El dia 3 de maig (**FESTA DE LA SANTA CREU**), solia anar-se en 4omeria a les tres creus que estaven en el lloc on es va construir en 1625 l'ermita del Pilar o a un altre lloc del terme amb una creu de pedra. Allí es repartia pa beneït i es beneïa el terme.

L'any 1727 consta que la benedicció es va fer en l'ermita del Pilar i en el pou de davant de l'ermita.

És de ressaltar la devoció del poble de Catí a la Santa Creu. En 1375 fou construït el prigó de Santa Anna o de l'Avellà, el de la Font Vella en 1410, el d'Almaça (avui Prigonet Trencat) en el Camí del Bosc en 1456, el d'En Moragues o de Brusca en el Camí de Sant Vicent el 1462, el Prigonet de l'Avellà en 1623. També el Prigó del Cementiri o d'Avinyó en 1374.

Era costum el dia 3 de maig beneir el terme amb una relíquia de la Vera Creu, trosset de la creu en que va ser crucificat Jesús i que va ser portat a Catí l'any 1555. La benedicció dels camps solia fer-se en un lloc aleatori, en la Font de Catí, en el prigó de Santa Anna, en la Vall de Cirers, posteriorment en la mateixa plaça de l'església.

SANT ISIDRE LLAURADOR (15 DE MAIG)

Assenyala Mossèn Joan Puig que la primera vegada que consta en Catí la celebració de la festa de Sant Isidre, patró dels llauradors, fou el 16 de maig de 1727. Van ser aquests darrers els que van decidir de celebrar la seua festa. Així consta els anys 1727, 1730, 1740 i següents. L'any 1776 està ja establerta la Confraria de Sant Isidre continuant fins als nostres dies. Dos majorals dirigeixen la festa, pagant la missa, sermó, vespres i processó.

En l'actualitat, malgrat a que la imatge de Sant Isidre continua present en l'interior de l'església de Catí i continua sent els patró dels llauradors ja no es celebra la festa com a tal ni té lloc la processó i la confraria ha desaparegut.

Des de fa poc de temps aquesta capella l'ocupa Sant Vicent Ferrer havent passat Sant Isidre a ocupar la capella de la Puríssima o de Mossèn Verdú.

COR DE JESUS (DARRER DIUMENGE DE JUNY)

La festa del Cor de Jesús es celebra el darrer diumenge de juny organitzada per la Confraria del Cor de Jesús. Per la vesprada té lloc una processó però en la que participa la confraria, la banda de música i els xiquets de la comunió. Al final de la

processó, la confraria del Cor de Jesús realitza un sorteig entre les sòcies i les convida a un refrigeri.

Segons Mossèn Joan Puig la devoció al Sagrat Cor de Jesús no sabem quan va començar. La primera notícia que hem trobat als arxius, manifestació d'aquesta devoció és la del 2 de juny de 1739. Així constava en l'arxiu parroquial consignant el legat d'una certa quantitat econòmica destinada a sufragar les despeses de la festa del Sagrat Cor de Jesús. Consta també que en 1740 se va fer una funció i que en 1752 Francisco Blasco, pintor del poble, va pintar un quadre del sagrat Cor de Jesús que estava en la sagristia i que es va cremar l'any 1936. Consta també que l'any 1757 van tocar les campanes al vol.

L'any 1902 es va fundar la Confraria del Sagrat Cor de Jesús (que actualment continua existint) estant de capella Mossèn Froilán Gellida. En ella podien ingressar tots, homes, dones, joves i xiquets practicant la comunió dels nous primers divendres de mes i la funció eucarística per la vesprada amb la promesa de salvació per als practicants. L'any 2009 la imatge del Cor de Jesús va ser restaurada per la catinenca Vicenta Beltrán.

En l'actualitat la Junta Directiva de la Confraria està formada principalment per dones. S'ha abandonat el costum de anar la Confraria amb el guió a la casa dels difunts per a acompanyar-lo a l'església abans del funeral. Continua el costum de oferir una missa pels socis després de la seua mort. Tots els primers divendres de mes la confraria celebra missa per la vesprada. Durant el mes de Juny celebra el mes del Sagrat Cor de Jesús i la Festa del Cor de Jesús.

Entra en la festa- ÀLBUM DE FOTOS 2009

https://photos.google.com/share/AF1QipOlnYeTgbYDf_k90hbInMiDXadRu1-TuTLAQNHq76JxGRqsinSRqbbv8_zzX6dw9A?key=SW9TRm9YQTV4MmE1ZVdHREVOR2VHVFRoQ2FwVVRn

SANT LLUIS GONZAGA (21 DE JUNY)

Retrat de S. Lluís (Goya)

L'any 1879, segons Mossèn Joan Puig, es funda en Catí la Congregació de Sant Lluís Gonzaga. L'any 1883 es va celebrar una solemne novena al sant i es va pintar la capella que es va obrir davall del cor, al costat de l'altar de Sant Antoni de Pàdua pintant-se una imatge seua. Anys després la mateixa capella es va utilitzar per honrar a Sant Acaci, patró dels fadrins, ambdós devocions desaparegudes.

SANT JOAN- (24 DE JUNY)

La devoció de Catí a Sant Joan Baptista i a Sant Joan Evangelista és força antiga. Data de l'any 1447 en que Ramon de Santjoan manà edificar la capella del seu nom. També consta la devoció a Sant Joan en el balneari.

Fa molts anys que no es celebren a Catí les tradicionals fogueres de Sant Joan per celebrar el solstici d'estiu, el canvi d'estació de la primavera a l'estiu i l'arribada del bon temps. Un costum molt estès per tots els Països Catalans i en la província d'Alacant en particular.

No fa molt de temps al Balneari de l'Avellà, els estiuejants, alguns valencians, encara continuaven cremant a l'albereda la tradicional foguera de la revetlla de Sant Joan testimoni de no fa molts anys quan els catinencs pujaven en esta festa a celebra-la a l'Avellà.

Fogueres de Sant Joan- Carrer Major

Era costum en l'Avellà que els catinencs es rentaren la cara i el cos en la font per assegurar-se una pell fina a la vegada que donar sal als matxos i bestiar.

FESTES DE LA JOVENTUT (2ª SETMANA JULIOL)

Aquestes festes des de fa aproximadament uns catorze anys es celebren anualment. Les organitzen la Junta del Centre Recreatiu de Joves el segon cap de setmana del mes de juliol.

Hi ha bou embolat a la Raval de l'Hospital (abans es feia al Pla Sant Roc). Hi ha també organitzat un mesó del vi, dinar col·lectiu i altres activitats (concurs de paelles, ball, etc..)

SANTA ANNA (26 DE JULIOL)

Fotos de la Festa de Santa Anna

https://photos.google.com/share/AF1QipPAPf7qhNMzW9Cg_vHJkVrqrS5jJ-mV3B6QBZP84MEK3a48JNNOB-1ggleu2sGey6w?key=MVxkcnI3T293Zk5XM2F4bDBfM0tH_algtZmowMGtB

Des de ben antic el 26 de juliol es celebra la festa de Santa Anna, antiga patrona del poble, amb missa major a l'ermita que es troba situada a l'entrada del poble per la part nord, a uns 300 m. de la carretera de l'Avellà. Antigament les festes en honor de la mare de la Verge Santíssima eren solemnes i divertides. La primera vegada que es parla d'elles és en 1450. Els *mossos* s'encarregaven de dirigir-les i els documents ens parlen de competicions de llances, jocs de ballestes, pa beneït, correguda de bous, música, a més de les festes religioses. Fins mitjans del s. XX (1950) es recorda la correguda de xiquets amb els premis de les vetetes de diferents i vius colors, concedits als corredors després de la funció de vespres amb l'assistència i presidència de les autoritats eclesiàstiques i municipals a la Plaça de Dalt, asseguts en el Pedrís Valent i amenitzat amb la música de la dolçaina. L'ajuntament en la festa de Santa Anna i la de Sant Vicent s'encarregava de sufragar les despeses religioses i profanes (balls i corregudes).

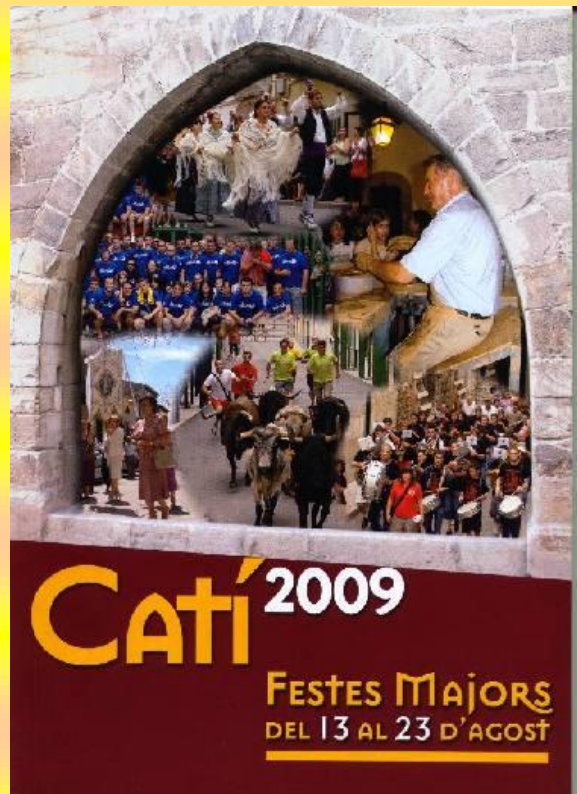
Ermites <http://www.catimenu.com/ermite.htm>

Santa Anna <http://www.catimenu.com/santaana.htm>

FESTES D'AGOST (FESTES MAJORS)

Les festes d'agost del poble (festes majors) tenien lloc en Catí de l'11 al 21 d'agost. Des de l'any 2008 comencen el divendres immediatament anterior a la festa de l'Assumpció (15 d'agost) i acaben dos diumenges després d'aquesta data. Dos dies hi ha vaca per la vila i tres bous de plaça. Les festes religioses són el dia 15 d'agost (Verge de l'Assumpció), el dia 16 d'agost (Sant Roc) i el dia 17 d'agost Sant Cristòfol. Altres actes tradicionals són les orquestres

de mitjanit, el festivals de bandes de música, la subhasta, el ball pla, els concursos de bous, i la nit del bou embolat

DEMÀ VOLEM BOUS 2009-

<https://photos.google.com/share/AF1QipPiYMMcEY0MPFANdUu-EJ1WiaXD7ByA4jP5Uo-dMrqV3jmqgB76H2AsvpH71oGI7g?key=b29rYnVQeW9xWVBtWWI2czhOcnDlbW9BbHdTRTBB>

BOU EMBOLAT 2009-

<https://photos.google.com/share/AF1QipOmRPT9tMXT-ZDIqEYLvV8RQ06k1CfMsvXj5u14niX-5Dj93bdu6-9p4cZaolw?key=NmZleUwyZ19qdzM1Z2dUVTRyMW5YNIvGSDRxZTRR>

BOUS DE PLAÇA 2009-

https://photos.google.com/share/AF1QipMz4U4zFff312MaPDwUloRuuYe-mSxHllwVmil3oobb8A-B_iWoszPpcVHeljlvrrQ?key=enitM09ZeDk5Wk5TNGZ1dGdyLVU3MWFYaHBOR2iR

BALL PLA 2009-

<https://photos.google.com/share/AF1QipMMUeQ68B6Bp7LcGAHTMrLMv-oAI9FaE0rw2fXOevUq0dCnD9RAzUGmdkLj48klXpg?key=Zi1SaUg0bTloBw1UaEVleXFvZEN5ZW13WWRzdiVR>

SUBHASTA 2009-

<https://photos.google.com/share/AF1QipP83gqkUo9MNBGYKoznelRKN-Th5rE6ljoxqSHzkDDBW15-f0TjXMmEerTKS4GAnnw?key=Wk43SzfVWnQ3QnpWTTfqaGxZT0xmcKo3OTc0OW5n>

CONCURS D'EMBOCADORS 2009-

https://photos.google.com/share/AF1QipOs6xlccpINNsvchWc-cN_GCkWq3d8ltVY4AoNegnHttSNEmK30bS--YIFvAjp-A?key=a1duYkd5MTgyZDRwTGRKY2dZUXpGSGNEVmfFoVEdB

VACA DE VILA 2009-

https://photos.google.com/share/AF1QipOM6nVm9ylexGkB_yuKAEFmQT-S3P2ENvrZmnKawhlmoxtQRJWRvicze0U9r_CW3mA?key=UetFOTNNRE9aaG9zMVIPME0ajZmeUFJZ3Rma1J3

Ball Pla- Visita Fraga (1966)

ELS BOUS DE VILA

Des de ben antic està molt arrelat al nostre poble el costum de torejar els bous. Antigament els masos principals del terme tenien ramaderia de bous braus però per damunt de tot estava la famosa ramaderia de bous braus del Barranc de Lozano, situada en el Barranc de Salvassòria al límit entre els termes de Catí i de Morella. La ramaderia ara ha canviat d'indret a les Covetes, masia de Morella, sent propietaris els hereus de Serviliano Cervera.

El "bou al carrer" o "bou per la vila", típic de la Comunitat Valenciana, és molt diferent de les mundialment conegudes "Corregudes de Bous". La primera gran diferència és que, com el seu nom indica, el "bou al carrer" -bou en el carrer- es realitza en una zona concreta de l'antiga vila, els carrers de la qual són tancades amb unes barreres especials per a evitar que el bou isca del recinte.

La segona diferència és que en el "bou al carrer", no hi ha "torero" enfrontant-se al bou. Qualsevol persona que vullga pot córrer davant -o darrere- del bou és lliure de fer-ho, davall la seua pròpia responsabilitat. La primera referència històrica del "bou al carrer" a Catí és del segle XVII.

A les festes d'agost tradicionalment els dos primers dies de festa es dediquen principalment als bous de vila. Comencen el primer dia al voltant de les dotze fins migdia i per la vesprada des de les sis a les nou.

Bous de vila al Carrer Major

Cada vegada que hi havia que celebrar algun esdeveniment, independència de Catí de la vila de Morella, baixada de la Mare de Déu, finalització d'algun episodi de guerres o d'epidèmies els catinencs ho celebraven torejant bous o vaquetes. Es torejava als masos, al Balneari de l'Avellà i dintre del poble al Carrer Sant Roc i als principals carrers del poble, en particular a la Plaça de Dalt.

Així ho fa constar Mossèn Joan Puig en la Historia Breve y Documentada de la real Villa de Catí. L'any 1624 assenyala que "hubo una gran diversión en la fiesta de San Martín con los toros que corrieron para divertir a la gente como han acostumbrado a hacerlo en las fiestas de Sant Ana y las de la Virgen de Agosto y en las de San Acacio y en casos extraordinarios de terminación de una guerra.."

Igualment van córrer els bous en les festes de Sant Jaume i Santa Anna de l'any 1691 per celebrar l'atorgament de la Independència i separació de Morella concedida pel rei Carles II.

L'any 1814, acabada la guerra de la Independència contra els francesos i en agraïment a la Mare de Déu de l'Avellà a la que havien baixat del Balneari durant la guerra es van celebrar unes complides festes Així ho relata Mossèn Puig "..resolvieron que el 5 de septiembre se empezase las fiestas con un toro valiente, corriéndolo dos días por la villa y matarlo el 6 por la noche.. el 7 bajar a María Santísima, el 8,9 y 10 en su honor funciones solemnes en la iglesia y el 11 se devuelve al santuario... la tarde de los demás días se celebraron gandes bailes i por la noche toro embolado"

L'any 1833, el dissabte, 5 d'octubre, després de col·locar i beneir pel clergat la campana major (Maria

Rosa) del campanar de Catí, es va torear per tot el poble i es va matar una vaca de Vallivana.

Durant els anys de la postguerra són famoses les corregudes de bous celebrades a la placeta del Balneari de l'Avellà durant els mesos de l'estiu amb bous de la ramaderia del mateix "Tancat" de l'Avellà propietat de Gabriel Miralles García, del Mas d'En Selma i que amb companyia de Vicent de Borjo van comprar la quasi totalitat del Balneari de l'Avellà (Fonda, Casa de Banys i monte) a Enrique Bosch, el Baró de Casablanca, casat amb Dª Jacinta, coneguda al nostre poble com "La Farola".

També l'any 1991 al celebrar-se les festes del tercer centenari de la Independència es van celebrar els dies 6 i 7 del mes d'abril festes amb vaquetes i bou embolat.

ELS BOUS DE PLAÇA

El lloc tradicional dels bous de plaça és la Plaça de Dalt, però també s'ha toreat bous de plaça en el Pla i carrer Sant Roc i en la Raval de l'Hospital entre el monòlit de la independència i el Centre Recreatiu. També s'han toreat bous de plaça en el Mas de Monfort, en les Covetes i més recentment en el Mas de la Font.

A les festes d'agost els bous de plaça es celebren, normalment els tres darrers dies, sempre que no coincidisca amb alguna de les tres festes d'iglesia: la Mare de Déu, Sant Roc o Sant Cristòfol.

Bous de plaça 2012

EL BOU EMBOLAT

El "**bou embolat**" és una variació del "bou al carrer", encara que molt més recent (pareix que va començar el segle XIX). En aquella època era prou complex soltar un bou en el carrer a la nit a causa de l'escassa il·luminació.

Així, la solució va ser instal·lar un ferrament especial en el cap del bou per a suportar dos torxes en forma de bola -embolat- que il·luminaren els carrers,

advertint la gent de la presència del bou. Avui en dia, eixa font de llum no seria necessària, però la tradició continua d'esta manera.

Normalment, el mateix bou o bous que són soltats, fent la prova durant el dia, són "embolats" a la nit. En l'embolada es col·loquen en les banyes dels bous dos boles de quitrà enceses sent emocionants els moments anteriors i els posteriors a l'embolada. Al final de la solta -unes dos hores, són sacrificats per un

escorxador professional i la carn és venuda després de passar tots els controls sanitaris corresponents.

Des de fa uns trenta anys s'ha posat de moda al poble. De vegades en una mateixa nit de les festes d'Agost (Sant Cristòfol, Ajuntament, Penya Taurina, etc..) s'embolen dos bous. A banda està la nit del concurs d'emboladors on s'embolen entre quatre i cinc bous.

LA SUBHASTA

Subhasta 2012

El segon dia de bous de vila, a les 19:00 h es realitza en Catí la subhasta de les vaques o bous de

vila. La recent normativa, després de que fa uns anys es manifestara una greu malaltia que va afectar especialment als animals de lídia, condiona un poc la subhasta ja que determinades parts del bou o vaca estan prohibides de comercialitzar i les altres cal realitzar una anàlisi abans de comercialitzar-se al públic.

La subhasta té lloc al Carrer Major entre la Casa de la Vila i l'Ajuntament nou. Les colles es seuen en ambdues voreres del carrer i aposten a un preu mentre l'agutzil recorre de dalt a baix el recinte, des de la Casa Miralles a la porta de l'església, prenent nota i trametent al secretari de l'ajuntament de les apostes i dels grups que les han realitzat. Entre d'altres es subhasten els "cuernos", la coa, la panxa... etc. La frase que repeteix contínuament l'agutzil és:

" Cinc euros hi ha quin done dels "cuernos" de la primera vaca..." (repetit varies vegades), "Cavallers hi ha quin done més.." "A les tres, adjudicat a la colla...."

EL BALL PLA

El **ball pla** és una forma de ball de parelles, potser la més típica dels pobles valencians, on fou molt estesa, sobretot durant el segle XIX, i on ha deixat testimoniatges des del segle XVII. Espècie de baixa dansa, generalment de compàs ternari, que es caracteritza, tal com indica el nom, per un punteig suau, per un moviment dels peus lliscant a poca distància de terra i per l'absència de salts.

Ball Pla 2012

Ball Pla (Catí)- Alejandro Torres Tomás- Data de publicació: 22 de gen. 2013

De l'espectacle "De la Plana i la Ribera" del Grup de Danses El Raval de Vila-real i El Bolero Grup de Danses de l'Alcúdia. Categoria : Música-Llicència : Youtube

Ball Pla catí

Joaquín Carbó

Data de publicació: 18 d'ag. 2008

Ball Pla de Catí Festes Majors 11 d'agost 2008

Categoria : Entreteniment- Llicència :Youtube

A la primera part, o *començament*, les parelles fan una mena de passeig, marcant els passos al ritme de la tonada, mentre cada ballador sosté, amb la mà dreta, l'esquerra de la balladora.

A la segona part, o *caiguda*, ballador i balladora dansen l'un de cara a l'altre, s'acosten, s'allunyen, es canvien de lloc, amb més moviment de braços i cames.

El ball pla s'ha realitzat a les festes d'agost i en ocasions especials en tres carrers principalment, a les dos plaçes i al Carrer Major. També es freqüent que es realitze el dia de la Mare de Déu (8 de setembre) a la placeta del Balneari de l'Avellà.

La música que acompanya el ball pla va a càrrec d'alguns músics (caixa, tambor, plats, trompeta i clarinet,).

EL BALL PLA

AMPLIAR SOBRE EL BALL PLA

MARE DE DÉU DE L'ASSUMPCIÓ (15 D'AGOST)

Abans era la festa en que s'acabava la sega dels camps.

És la festa major de les festes patronals. L'església de Catí està dedicada a la Mare de Déu de l'Assumpció. La festa recorda el traspàs al cel del cos i ànima de la Verge. Hi ha solemne missa major i processó acompanyada de la Banda de Música del poble. Per la vesprada al camp de futbol "Santa Anna" es realitza la presentació del CD. Catí en partit contra un famós del futbol provincial.

FESTA DE LA ASSUMPCIO-

<https://photos.google.com/share/AF1QipP5ZnHfH1oUffM8AFcyohDRdvLXsWO6kG86bUN2pgzLGspYZNRoFDcMgVGuYeVmKq?key=YzA2eTltMEEzcEdUcVNGTnNzWGpkSncxbWF0b3Jn>

PRESENTACIÓ DEL C.D. CATÍ 2009-

https://photos.google.com/share/AF1QipO5ule0Wpu_nUV5xLSqEnCBj30xZn-dP2yYPBiFxA2_hefzcSUD7rz8GDqSHMZSoHA?key=eXIPRHAyRjIRZDnyM2R4eWx2NmNkUDBQNIFUUlh3

SANT ROC (16 D'AGOST)

Segons Mossèn Joan Puig, antigament els pobles eren castigats sovint amb la malaltia de la pesta. De 1347 a 1552 la veiem documentada trenta vegades. Ben de segur que en 1589 deuria d'afligir mot al poble ja que el dia 13 d'agost d'aquest any van elegir a Sant Roc patró i advocat contra tant terrible mal. Des d'aquesta data es van obligar els catinencs a celebrar la seua festa. Més endavant van repartir pa beneït el dia de la festa i els veïns del Carrer d'en Galià (ara de Sant Roc) li van dedicar el seu carrer i li van alçar en 1679 una xicoteta capella sobre el portal d'Almaçà que fou enderrocada l'any 1932 per a poder passar els camions.. El picapedrer que la va construir fou Agustí Beltran, que va rebre 3 lliures pel seu treball. La capella era molt xicoteta de manera que fou ampliada l'any 1721 pels mateixos veïns del carrer. La capella fou beneïda per Mossèn Celma el dia 15 d'agost amb el permís del bisbe Bartolomé Camacho i segons decret de 3 de setembre de 1722 es podia celebrar missa en ella.

Es van cantar en la capella completes en 1740 i es van celebrar 19 misses en 1752. Des de l'any 1721 es va tindre més devoció en el barri de Sant Roc del poble que compren la meitat de la vila i més especialment des de 1773 quan es va construir en el barri nord del poble la capella de Sant Vicent Ferrer.

És sant Roc un dels sants més venerats en Catí en les Festes Majors del Poble.

La festa de Sant Roc té lloc el dia 16 d'agost i es organitzada pels veïns del carrer que duu el nom del sant, advocat de la pesta i que sempre es representa conjuntament amb un gos.

Pel matí hi ha solemne missa major i processó acompanyada de la banda de música. A continuació la banda de música acompanya als veïns del carrer sent convidada a un refrigeri.

A migdia, al mateix carrer de Sant Roc hi ha un dinar col·lectiu dels veïns i després solta de vaquetes al carrer per a tot el poble.

FOTOS PROCESSÓ SANT ROC 2009

<https://photos.google.com/share/AF1QipOacK46Kz1x5ER1nz2Klaq0OIPGJ6xi5r5JGDMwDuGm9O-VvlZn6irYVYHIL3cGXw?key=eUdiazBPVmF2WjNOWG5qX29DZ05OQnRSVGInS1I3>

SANT CRISTÒFOL (17 D'AGOST)

El dia 17 es celebra la festa de Sant Cristòfol, el patró dels xofers. Normalment la festa és organitzada pels clavaris.

La festa comença la mateixa matinada a les 00:00, de vegades amb bou embolat. A continuació orquestra i ball al Centre Recreatiu fins que clareja el dia. A les 12 missa major, benedicció dels vehicles i processó.

Per la vesprada les activitats continuen amb vaquetes a la plaça i la festa culmina amb bou embolat.

FOTOS SANT CRISTÒFOL 2009

https://photos.google.com/share/AF1QipOp-kuKd_3Rn0zcxUR-9wmropvRVkOaz8x7iZyp_jOq7mybGKwYkKk_NKIZJkxltg?key=QmdSQ2d1NEM2U3NxN0k0cFpiY3VIRGNiakxiTHF3

Sant Cristòfol 1969

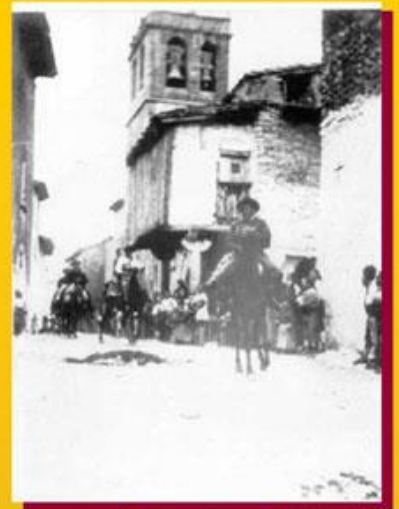
1ª Comunió

Cor de Jesús

Sta. Àgueda

Sant Joan

Santa Anna

Romeria Sant Pere

Volta a Catí

8 setembre

Sant Roc

**Per Joaquim Carbó Miralles,
cronista oficial de Catí**

La matança

Diada

Sant Cristòfol

Hijas Maria

Sant Martí

Nadal

Baixada Verge